

Jedna položka bibliografie (záznam č. 320) neoznačuje dílo Vladimíra Macury. Macura v tomto případě umožnil propůjčením svého jména vydat práci kolegy, jemuž bylo v té době zakázáno publikovat.

V úvodu přetiskujeme jeden z posledních Macurových textů: jeho projev při převzetí Státní ceny za literaturu 22. října 1998. Výběrem českého a slovenského ohlasu úmrtí Vladimíra Macury 17. dubna 1999 bibliografii uzavíráme.

František Knopp

VLADIMÍR MACURA: NEVÍM, CO SE PATŘÍ V TAKOVÉ CHVÍLI ŘÍCI

(PROJEV PŘI PŘEVZETÍ STÁTNÍ CENY
ZA LITERATURU)

NEVÍM, CO SE PATŘÍ V TAKOVÉ CHVÍLI ŘÍCI. UPAMATOVÁVÁM SE JEN, ŽE PŘI předávání Oscarů se sluší poděkovat: tedy v mém případě porotě (že shledala mé knížky hodné ocenění a že zejména v mém románu neviděla jen marnivou hříčku literárního historika). Rodině, rodičům, dětem, že nezlobily, přátelům, kolegům, prostě „celému štábu“... Určitě bych měl vděčně vzpomenout i svého rodného města Ostravy, které mě fascinovalo a fascinuje a jehož duši si dodnes netroufám vyjádřit vlastními slovy. Snad jsem se svému rodišti alespoň trochu přiblížil právě v Guvernantce, která je vlastně slezským románem – protože se z větší části odehrává v srdci Slezska ve Vratislavi a protože v české části Slezska nedaleko Ostravy, v Nýdku u Jablunkova, byla také v létě o prázdninách před dvěma roky dopsána. Vždyť Ostrava – to je už dotek se Slezskem.

Měl bych také poděkovat Čelakovskému a Antonii Rajské, že mi propůjčili své osudy k svévolnému použití pro to, co jsem já sám potřeboval říci za sebe sama, poděkovat a omluvit se: ale přiznám se, že jsem to učinil v tichosti u jejich hrobu na Olšanských hřbitovech, když knížka vyšla, a měl jsem tehdy pocit, že omluva byla shovívavě přijata.

A konečně bych chtěl poděkovat za dnešní den, za tento dvaadvacátý říjen, jsem už ostatně ve věku, kdy si uvědomuji, že každý dobrý den má nesmírnou cenu.

Toho 22. října v roce 1820 František Ladislav Čelakovský opustil rodné Strakonice a odešel na studia do Prahy. Stýská se mu ovšem, ale je to pro něho dobrý den jako pro mne ten dnešní – vidí ostatně poprvé Josefa Jungmanna.

Téhož dne v tomtéž roce 1820 se básník a dramatik Turinský loučí se svobodou – i pro něho je to dobrý den: nazítří si má v Libochovicích brát ovdovělou Veroniku Vilímkovou a zdá se, že se těší.

22. října v roce 1825 je František Palacký beznadějně zamilován do Antonie Měchurové, trápí se, protože správně tuší, že bude odmítnut. Antoniiina sestra Terezie, budoucí Palackého žena, tehdy ještě věnuje pozornost jistému Bauero-
vi. Možná to tenkrát ještě nebyl Palackého nejlepší den, ale už o rok později, 22. října roku 1826, vypadá všechno nadějněji: Terezie Měchurová se vyznala otci z lásky k Palackému.

O devět let později, 22. října 1835 má svůj dobrý den Mácha, píše až do obě-
da v posteli Cikány, odpoledne ho čeká divadelní zkouška, kde se sejde s Lori,
a večer stráví jako obvykle u ní. Také o rok později v sobotu 22. října roku 1836
má Mácha v Litoměřicích dobrý den. Napadne ho, že si nazítří v neděli udělá
výlet na Radobýl, a ještě neví, že z vrcholu spatří plameny nad městem, ze kte-
rého právě přišel, a jak to všechno skončí.

To plameny, které vzplanuly na jevišti Stavovského divadla 22. října v ro-
ce 1843 při představení hry Dobytí Smolenska, byly nepravé, ale přesto vyvo-
laly poplach, že divadlo hoří. Ale přesto: byl to dobrý den. Diváci se při pře-
krotném úprku ze sálu nezranili a nakonec ani nebyli zkráceni o konec před-
stavení, protože se na ulici nechali přesvědčit, že se stali obětí divadelní iluze,
a vrátili se.

Toho dne, 22. října v roce 1848, Vojtěch Náprstek sbalil v Hamburku svá za-
vazadla a večer se naposledy se svou Kateřinou Krákorovou milují na evropské
pevnině: nazítří oba nastoupí na plachetnici Leontine, která s nimi vypluje do
vytoužené Ameriky.

22. října v roce 1855 byla Božena Němcová, cestující po Slovensku, obvi-
něna policií z politických motivací své literární pouti a vykázána z Uher. Ale
koneckonců: všechno zlé je k něčemu dobré, o to dříve se sejde doma s dětmi.

22. říjen roku 1862 byl dobrým dnem pro Riegra. Přípravoval si poslední ná-
ležitosti ke koupi statku Maleč od hraběte Xavera Auersperga ve Vídni, hned
zítra zaplatí 450 000 zl. – což není tak malá suma a Rieger se má, že ji má.

Toho dne v roce 1870 je obdobně potěšen Jan Neruda – spadlo mu do klína
dědictví po příbuzném: celý jeden tisíc zlatých. A konečně ani to není tak malá
částka, abychom nad ní ohrovali nos.

22. října v roce 1870 má svůj dobrý den také Zdena Havlíčková: povolali ji
do Německého Brodu k nemocné babičce, ale ukáže se, že stará paní se na
umření vůbec nechystá. Zdena je šťastná, a to ještě netuší, že o tři dny později
se nad Německým Brodem, považte, sklene nádherná polární záře.

22. října 1874 se Bedřich Smetana probouzel s nadějí, že naprosté ohluch-
nutí, které ho včerejší noci postihlo, ještě pomine. Je v této naději zklamán. Ale
pořád to ještě není špatný den, protože si uvědomí, že i tak dokáže komponovat
– čeká ho práce na Mé vlasti – musí dokončit Vltavu a Vyšehrad.

Mimochodem 22. října 1885 byl dobrým dnem pro mého dědečka Ottu Po-
tůčka, protože toho dne se narodil. A byl to šťastný den i pro mne, nejen proto,
že dědeček Otto byl strážným duchem mého ostravského dětství, ale proto, že
když se vám nenarodí dědeček, už nemáte prostě sami žádnou šanci na nic.
Takže děkuji dobrému dni dvaadvacátému říjnu. Děkuji vám všem.

S maminkou, tetou a dědečkem Ottou Potůčkem (1946)